HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

10 noiembrie 2016*

„Trimitere preliminară — Directiva 2004/18/CE — Articolul 45 — Articolele 49 și 56 TFUE — Achiziții publice — Condiții de excludere de la o procedură de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii — Obligații privind plata contribuțiilor la asigurările sociale — Document unic care atestă îndeplinirea obligațiilor în materia contribuțiilor la asigurările sociale — Rectificarea neregularităților”

În cauza C-199/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia), prin decizia din 3 februarie 2015, primită de Curte la 29 aprilie 2015, în procedura

Ciclat Soc. coop.

împotriva

Consip SpA,

Autorità per la Vigilanza sui Contratti Pubblici di lavori, servizi e forniture,

cu participarea:

Istituto nazionale per l’assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL),

Team Service SCARL, în calitate de mandatar al ATI-Snam Lazio Sud Srl și al Ati-Linda Srl,

Consorzio Servizi Integrati,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul C. Vajda (raportor), îndeplinind funcția de președinte de cameră, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: italiana.

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Ciclat Soc. coop., de S. Sticchi Damiani, avvocato;

— pentru Consip SpA, de A. Clarizia, avvocato;

— pentru Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL), de L. Frasconà și de G. Catalano, avvocati;

— pentru Consorzio Servizi Integrati, de G. Viglione, avvocato;

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de S. Varone și de C. Colelli, avvocati dello Stato;

— pentru Comisia Europeană, de G. Gattinara și de A. Tokár, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 45 din Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (JO 2004, L 134, p. 114, Ediție specială, 06/vol. 8, p. 116), precum și a articolelor 49 și 56 TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Ciclat Soc. coop. (denumită în continuare „Ciclat"), pe de o parte, și Consip SpA și Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori, servizi e forniture (Autoritatea de Supraveghere a Achizițiilor Publice de Lucrări, de Servicii și de Bunuri), pe de altă parte, în legătură cu o procedură de atribuire privind prestarea unor servicii de curățenie și a altor servicii de întreținere a clădirilor, a unităților școlare și a centrelor de formare ale administrației publice.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentul (2) al Directivei 2004/18 are următorul cuprins:

„Atribuirea contractelor încheiate în statele membre în numele statului, al colectivităților teritoriale și al altor organisme de drept public trebuie să respecte principiile prevăzute de tratat, în special principiul liberei circulații a mărfurilor, principiul libertății de stabilire și principiul libertății de a presta servicii, precum și principiile care decurg din acestea, precum egalitatea de tratament, nediscriminarea, recunoașterea reciprocă, proporționalitatea și transparența. Cu toate acestea, în ceea ce privește contractele de achiziții publice care depășesc o anumită valoare, se recomandă elaborarea unor dispoziții de coordonare comunitară a procedurilor interne de atribuire a contractelor fondate pe aceste principii, pentru a le putea garanta efectele și pentru a asigura un mediu concurențial în ceea ce privește achizițiile publice. Prin urmare, aceste dispoziții de coordonare trebuie interpretate în conformitate cu normele și principiile menționate anterior și în conformitate cu celelalte norme prevăzute de tratat."

4 Articolul 45 din Directiva 2004/18 privește criteriile de selecție calitativă referitoare la situația personală a candidatului sau a ofertantului. Alineatele (2) și (3) ale acestui articol prevăd următoarele:

„(2) Poate fi exclus de la participarea la un contract orice operator economic:

[…]

(e) care nu și-a îndeplinit obligațiile privind plata contribuțiilor la asigurările sociale, în conformitate cu dispozițiile legale ale țării în care este stabilit sau ale țării autorității contractante;

[…]

Statele membre precizează, în temeiul dreptului intern și prin respectarea dreptului comunitar, condițiile de aplicare a prezentului alineat.

(3) Autoritățile contractante acceptă ca dovezi suficiente care atestă că operatorul economic nu se încadrează în cazurile prevăzute la alineatul (1) și la alineatul (2) literele (a), (b), (c), (e) și (f) următoarele:

(a) […]

(b) în ceea ce privește alineatul (2) literele (e) sau (f), un certificat eliberat de autoritatea competentă a statului membru în cauză.

[…]”

5 Potrivit articolului 51 din Directiva 2004/18:

„Autoritatea contractantă poate invita operatorii economici să completeze sau să clarifice certificatele și documentele prezentate în temeiul articolelor 45-50.”

6 Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65) prevede la articolul 93:

„Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.”

Dreptul italian

7 Decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (Decretul legislativ nr. 163 privind Codul achizițiilor publice de lucrări, de servicii și de bunuri în temeiul Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE) din 12 aprilie 2006 (supliment ordinar la GURI nr. 100 din 2 mai 2006), astfel cum a fost modificat prin Decretul-lege nr. 70 din 13 mai 2011 (GURI nr. 110 din 13 mai 2011, p. 1), transformat în lege prin Legea nr. 106 din 12 iulie 2011 (GURI nr. 160 din 12 iulie 2011, p. 1) (denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 163/2006”), reglementează în Italia ansamblul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de servicii și de bunuri.

8 Decretul legislativ nr. 163/2006 conține, în partea a II-a, articolul 38, care stabilește condițiile generale de participare la procedurile de atribuire a concesiunilor și a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii. Articolul 38 alineatul 1 litera i) din acest decret prevede:

„1. Sunt excluse de la participarea la procedurile de atribuire a concesiunilor și a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, nu le pot fi subcontractate și nici nu pot încheia contracte referitoare la aceste contracte de achiziții persoanele:

[…]

i) care au săvârșit încălcări grave, stabilite prin hotărâre definitivă, în ceea ce privește normele aplicabile în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, în conformitate cu legislația italiană sau cu cea a statului în care sunt stabilite.”

9 Potrivit articolului 38 alineatele 2, 4 și 5 din Decretul legislativ nr. 163/2006:

„2. Candidatul sau ofertantul atestă că îndeplinește cerințele impuse prin prezentarea unei declarații echivalente, în conformitate cu prevederile textului unic al dispozițiilor cu putere de lege și al normelor administrative în materia documentelor administrative, prevăzută de Decretul nr. 445 al Președintelui Republicii din 28 decembrie 2000, și prin menționarea în această declarație a tuturor condamnărilor penale pronunțate împotriva sa, inclusiv a celor pentru care a beneficiat de neînscrierea în cazierul judiciar.

[…] În sensul alineatului 1 litera i), sunt considerate ca fiind grave încălcările care împiedică eliberarea documentului unic care atestă îndeplinirea obligațiilor în materia contribuțiilor la asigurările sociale [documento unico di regolarità contributiva] […].

4. În vederea verificărilor privind cauzele de excludere prevăzute în prezentul articol, autoritățile contractante cer, dacă este cazul, candidaților sau ofertanților care nu sunt stabiliți în Italia să prezinte documentele doveditoare cerute și pot solicita, în plus, cooperarea autorităților competente.

5. Dacă statul membru al Uniunii Europene în cauză nu eliberează acest tip de document sau de certificat, sunt considerate drept probe suficiente o declarație pe propria răspundere sau, în statele membre în care nu există o astfel de declarație pe propria răspundere, o declarație făcută de persoana interesată în fața unei autorități judiciare sau administrative competente, a unui notar sau a unui organism profesional competent din țara de origine sau de proveniență.”

10 Încălcările care împiedică eliberarea documentului unic care atestă îndeplinirea obligațiilor în materia contribuțiilor la asigurările sociale (denumit în continuare „DURC”) sunt definite prin decreto del ministero del lavoro e della previdenza sociale – che disciplina il documento unico di regolarità contributiva (Decretul Ministerului Muncii și Securității Sociale privind reglementarea documentului unic care atestă îndeplinirea obligațiilor în materia contribuțiilor la asigurările sociale) din 24 octombrie 2007 (GURI nr. 279 din 30 noiembrie 2007, p. 11).

11 Potrivit articolului 8 alineatul 3 din acest decret ministerial:

„Doar în scopul participării la o procedură de cerere de ofertă, o diferență mică între sumele datorate și cele plătite, în raport cu fiecare organism de asigurări sociale și cu fiecare fond pentru construcții, nu împiedică eliberarea certificatului DURC. Nu se consideră gravă o diferență mai mică de sau egală cu 5 % între sumele datorate și cele plătite în ceea ce privește fiecare perioadă de plată sau de contribuție sau, în orice caz, o diferență mai mică de 100 de euro, fără a modifica obligația de plată a sumei menționate în termen de treizeci de zile de la eliberarea certificatului DURC.”

12 DURC care este eliberat întreprinderii are o perioadă de validitate de trei luni.

13 Conform articolului 7 alineatul (3) din decretul ministerial menționat, s-a stabilit de asemenea că, în cazul nerespectării condițiilor privind îndeplinirea obligațiilor în materia contribuțiilor la asigurările sociale, organismele în cauză „invită persoana interesată să își remedieze situația în termen de maximum 15 zile”. Jurisprudența națională a precizat totuși că invitația la remedierea situației nu se aplică atunci când DURC este solicitat de autoritatea contractantă.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

14 Prin anunțul publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 14 iulie 2012, Consip a lansat o procedură de cerere de ofertă în vederea atribuirii unui contract de achiziții publice privind prestarea unor servicii de curățenie și a altor servicii destinate întreținerii ornamentale și tehnice a clădirilor, a unităților școlare de orice fel și de orice nivel, precum și a centrelor de formare ale administrației publice. Exista posibilitatea participării la acest contract, împărțit în 13 loturi, prin prezentarea unor oferte autonome. Din dosarul transmis Curții rezultă că data limită pentru depunerea ofertelor era stabilită la 26 septembrie 2012.

15 Anunțul prevedea expres obligația fiecărui ofertant, sub sancțiunea excluderii, de a declara că îndeplinea condițiile generale de participare la cererea de ofertă, astfel cum figurau acestea la articolul 38 din Decretul legislativ nr. 163/2006.

16 Ciclat, un consorțiu format din societăți cooperative de producție, a prezentat o ofertă pentru lotul nr. 7, a cărui valoare de bază era, în cererea de ofertă, de 91 200 000 de euro, și pentru lotul nr. 12, a cărui valoare de bază era, în cererea de ofertă, de 89 800 000 de euro, constituind o garanție provizorie în cuantum de 912 000 de euro în ceea ce privește lotul nr. 7 și de 898 000 de euro în ceea ce privește lotul nr. 12.

17 Întrucât Ciclat este un consorțiu, acesta a menționat în oferta sa cooperativele prestatoare în ipoteza în care i s-ar atribui contractul, printre acestea citând Ancora Soc. coop. arl. La 10 septembrie 2012, aceasta din urmă a declarat, în temeiul pasajului relevant din articolul 38 din Decretul legislativ nr. 163/2006, că „nu a săvârșit încălcări grave sau care împiedică eliberarea DURC, stabilite prin hotărâre definitivă, în ceea ce privește normele aplicabile în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale […]”.

18 La finalul procedurii de cerere de ofertă, Ciclat a obținut primul loc în clasamentul provizoriu pentru lotul nr. 7 și locul al doilea pentru lotul nr. 12.

19 La 12 iunie 2013, la cererea Consip, exprimată în cadrul unor verificări de rutină, Istituto nazionale per l’assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL) a emis un certificat prin care a stabilit că, la data declarației sale din 10 septembrie 2012, Ancora nu își îndeplinise obligațiile în materie de contribuții la asigurările sociale în ceea ce privește plata primelor de asigurare, întrucât societatea respectivă a omis să plătească a treia tranșă a acestor prime în cadrul sistemului de autoimpunere la scadența din 16 august 2012, constând în suma de 33 148,28 euro. Această a treia tranșă a fost plătită împreună cu cea de a patra și ultima tranșă la 5 decembrie 2012, mai precis înainte de efectuarea verificărilor menționate și înainte ca rezultatul procedurii de cerere de ofertă să fi fost cunoscut.

20 Întrucât, ca urmare a acestui fapt, Consip a decis să excludă Ciclat din procedura de cerere de ofertă, aceasta din urmă a formulat o acțiune în fața Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional Lazio, Italia) împotriva acestei măsuri de excludere și împotriva măsurilor subsecvente de executare a garanțiilor provizorii. Tribunalul menționat a respins acțiunea.

21 Ciclat a formulat apel împotriva acestei decizii la instanța de trimitere. Ea a arătat că neplata, în termenul stabilit, a uneia dintre tranșele unei prime calculate la sursă nu poate fi considerată o „încălcare gravă și stabilită prin hotărâre definitivă”, ținând seama printre altele de achitarea spontană

a contribuției împreună cu cea de a patra și ultima tranșă. De asemenea, ea a indicat că INAIL și-a încălcat obligația de a-i notifica neregularitățile în temeiul articolului 7 din decretul ministerial din 24 octombrie 2007, întrucât această obligație se aplică și în cazul unei solicitări din oficiu a DURC cu ocazia verificării decise de autoritatea contractantă.

22 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia) își exprimă îndoiala cu privire la validitatea normelor italiene în discuție. El consideră că acestea pot fi contrare dreptului Uniunii, în special articolului 45 din Directiva 2004/18 și articolelor 49 și 56 TFUE.

23 În aceste condiții, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 45 din Directiva 2004/18, interpretat în special în lumina principiului caracterului rezonabil, precum și articolele 49 și 56 TFUE se opun unei reglementări naționale care permite, în cadrul unei proceduri de cerere de ofertă cu valoare estimată peste pragul de relevanță, solicitarea din oficiu a certificatului eliberat de organismele de asigurări sociale (DURC) și obligă autoritatea contractantă să considere că este un motiv de excludere un certificat din care rezultă o încălcare anterioară a obligației privind plata contribuțiilor de asigurări sociale, care exista, mai precis, la momentul participării, însă nu era cunoscută de operatorul economic – care a participat în temeiul unui DURC pozitiv în curs de valabilitate – și care nu mai exista, în orice caz, la momentul atribuirii sau al verificării din oficiu?”

Cu privire la întrebarea preliminară

24 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 45 din Directiva 18/2004, precum și articolele 49 și 56 TFUE trebuie să fie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care obligă autoritatea contractantă să considere drept motiv de excludere încălcarea în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, constatată printr-un certificat solicitat din oficiu de autoritatea contractantă și eliberat de organismele de asigurări sociale, în cazul în care această încălcare exista la data participării la o cerere de ofertă, chiar dacă nu mai exista la data atribuirii sau a verificării din oficiu de către autoritatea contractantă.

25 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, după cum reiese din decizia de trimitere, Directiva 2004/18 este aplicabilă situației de fapt din acțiunea principală. În plus, este important să se sublinieze că dispozițiile acestei directive trebuie să fie interpretate, potrivit considerentului (2) al acesteia, în conformitate cu principiile libertății de stabilire și liberei prestări a serviciilor, precum și cu principiile care decurg din acestea. Prin urmare, nu este necesar ca reglementarea națională în discuție în litigiul principal să fie examinată separat, în lumina articolelor 49 și 56 TFUE.

26 Pe de altă parte, trebuie observat că Directiva 2014/24, la care face referire decizia de trimitere, nu intrase încă în vigoare la data faptelor din cauza principală, după cum reiese din articolul 93 din această directivă și, în consecință, nu este aplicabilă *ratione temporis*.

27 În primul rând, trebuie să se analizeze dacă articolul 45 din Directiva 2004/18 se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care consideră drept motiv de excludere o încălcare în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale care exista la data participării la o cerere de ofertă, chiar dacă cuantumul contribuțiilor a fost achitat înaintea atribuirii sau înaintea verificării din oficiu de către autoritatea contractantă.

28 În această privință, trebuie arătat, pe de o parte, că articolul 45 alineatul (2) din Directiva 2004/18 lasă statelor membre sarcina de a stabili în ce termen persoanele interesate trebuie să își îndeplinească obligațiile privind plata contribuțiilor la asigurările sociale și pot face eventuale regularizări

a posteriori, cu condiția ca acest termen să respecte principiile transparenței și egalității de tratament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 februarie 2006, La Cascina și alții, C-226/04 și C-228/04, EU:C:2006:94, punctele 31 și 32).

29 Pe de altă parte, chiar dacă o autoritate contractantă poate solicita ca datele referitoare la o ofertă să fie corectate sau completate punctual, astfel de corectări sau adăugări nu pot privi decât date a căror anterioritate în raport cu expirarea termenului stabilit pentru depunerea candidaturii poate fi verificată în mod obiectiv și nu pot privi informații a căror comunicare este cerută sub sancțiunea excluderii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 octombrie 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, punctele 39 și 40).

30 În plus, articolul 51 din Directiva 2004/18, care dispune că autoritatea contractantă poate invita operatorii economici să completeze sau să clarifice certificatele și documentele prezentate în temeiul articolelor 45-50 din aceeași directivă, nu poate fi interpretat în sensul că îi permite acesteia să admită rectificări ale omisiunilor care, potrivit dispozițiilor exprese ale documentelor achiziției, trebuie să conducă la excluderea ofertantului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 noiembrie 2014, Cartiera dell'Adda, C-42/13, EU:C:2014:2345, punctul 46).

31 Prin urmare, articolul 45 din Directiva 2004/18 nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care consideră drept motiv de excludere o încălcare în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale care exista la data participării la o cerere de ofertă, chiar dacă cuantumul contribuțiilor a fost achitat înaintea atribuirii sau înaintea verificării din oficiu de către autoritatea contractantă.

32 Trebuie să se determine dacă această concluzie se impune și în cazul în care o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal prevede că aspectul dacă un operator economic și-a îndeplinit obligațiile referitoare la plata contribuțiilor la asigurările sociale la data participării sale la o cerere de ofertă este stabilit printr-un certificat eliberat de organismele de asigurări sociale și solicitat din oficiu de autoritatea contractantă. Instanța de trimitere arată, în această privință, că organismele de asigurări sociale nu sunt obligate, în temeiul articolului 7 alineatul 3 din decretul ministerial din 24 octombrie 2007, să prevină operatorul economic în cauză cu privire la situația de neregularitate înainte de a elibera un astfel de certificat.

33 Trebuie arătat, pe de o parte, că articolul 45 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2004/18 permite statelor membre să excludă de la participarea la un contract de achiziții publice orice operator economic care nu și-a îndeplinit obligațiile privind plata contribuțiilor la asigurările sociale. În plus, în temeiul articolului 45 alineatul (3) din Directiva 2004/18, autoritățile contractante acceptă ca dovezi suficiente, care atestă că operatorul economic nu se încadrează în cazul prevăzut la alineatul (2) litera (e), un certificat eliberat de autoritatea competentă a statului membru în cauză din care să rezulte că respectivele cerințe sunt îndeplinite. Din modul de redactare a dispozițiilor menționate nu rezultă nicidecum că autorităților competente le-ar fi interzis să solicite din oficiu certificatul necesar de la organismele de asigurări sociale.

34 Pe de altă parte, este irelevant faptul că un operator economic nu a fost prevenit cu privire la o astfel de neregularitate, cu condiția să aibă posibilitatea de a verifica oricând regularitatea situației sale la organismul competent. Dacă într-adevăr aceasta este situația, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere, un operator economic nu se poate baza pe un certificat eliberat de organismele de asigurări sociale, obținut înaintea prezentării ofertei sale și care atestă că își îndeplinise obligațiile referitoare la plata contribuțiilor la asigurările sociale pe o perioadă anterioară acestei prezentări, cunoscând, dacă este cazul, după ce s-a informat la organismul competent, că nu mai este la zi cu îndeplinirea unor astfel de obligații la data prezentării ofertei sale.

35 În al doilea rând, trebuie să se analizeze dacă articolul 45 din Directiva 2004/18 se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care obligă autoritățile contractante să considere drept motiv de excludere încălcarea în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, constatată printr-un certificat solicitat din oficiu de autoritatea contractantă și eliberat de organismele de asigurări sociale, în cazul în care această încălcare exista la data participării la o cerere de ofertă, excluzând astfel orice libertate de apreciere a autorităților contractante în această privință.

36 Trebuie să se constate că articolul 45 alineatul (2) din Directiva 2004/18 nu are în vedere o uniformizare la nivelul Uniunii a aplicării cauzelor de excludere pe care le prevede, întrucât statele membre au posibilitatea de a nu aplica deloc aceste cauze de excludere sau de a le integra în legislația națională cu un grad de rigurozitate care ar putea varia de la caz la caz, în funcție de considerente de natură juridică, economică sau socială care prevalează la nivel național (Hotărârea din 10 iulie 2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, punctul 36 și jurisprudența citată). Această dispoziție nu obligă, așadar, statele membre să lase autorităților contractante o libertate de apreciere în acest sens.

37 Prin urmare, articolul 45 din Directiva 2004/18 nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care obligă autoritățile contractante să considere drept motiv de excludere încălcarea în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, constatată printr-un certificat solicitat din oficiu de autoritatea contractantă și eliberat de organismele de asigurări sociale, în cazul în care această încălcare exista la data participării la o cerere de ofertă, excluzând astfel orice libertate de apreciere a autorităților contractante în această privință.

38 În al treilea și ultimul rând, trebuie analizate îndoielile instanței de trimitere cu privire la aspectul dacă o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal instituie o discriminare între întreprinderile stabilite în Italia și cele stabilite în alte state membre. În acest context, instanța de trimitere subliniază că, în privința acestora din urmă, articolul 38 alineatele 4 și 5 din Decretul legislativ nr. 163/2006 prevede că autoritatea contractantă trebuie să solicite acestor întreprinderi să furnizeze ele însele documentele doveditoare cerute și că, dacă statul membru în cauză nu eliberează acest tip de document sau de certificat, o declarație pe propria răspundere sau o declarație solemnă este considerată o probă suficientă.

39 În acest sens, trebuie arătat că din decizia de trimitere nu reiese că în cauza principală ar fi prezentat oferte întreprinderi stabilite în alte state membre. Prin urmare, aspectul dacă o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal instituie o discriminare între întreprinderile stabilite în Italia și cele stabilite în alte state membre este lipsit de pertinență pentru soluționarea litigiului principal.

40 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 45 din Directiva 2004/18 trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care obligă autoritatea contractantă să considere drept motiv de excludere încălcarea în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, constatată printr-un certificat solicitat din oficiu de autoritatea contractantă și eliberat de organismele de asigurări sociale, în cazul în care această încălcare exista la data participării la o cerere de ofertă, chiar dacă nu mai exista la data atribuirii sau a verificării din oficiu de către autoritatea contractantă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

41 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Articolul 45 din Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care obligă autoritatea contractantă să considere drept motiv de excludere încălcarea în materia plății contribuțiilor la asigurările sociale, constatată printr-un certificat solicitat din oficiu de autoritatea contractantă și eliberat de organismele de asigurări sociale, în cazul în care această încălcare exista la data participării la o cerere de ofertă, chiar dacă nu mai exista la data atribuirii sau a verificării din oficiu de către autoritatea contractantă.

Semnături